

GAZDASÁGI LAPOK

Alapította KORIZMIOS LÁSZLÓ
1849-ben.

MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.

VEZÉRELV:
Hosszunk mezei gazdaságunkba
helyes arányokat.

ELŐFIZETÉSI FELTÉTELEK:

Egész évre 20 kor.
Fél évre 10 „
Negyed évre 5 „

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VIII., József-utca 15. sz.

Az „Állattenyésztési és Tejgazdasági Lapok” ingyen mellékletével.

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez, az előfizetési és hirdetési pénzek a kiadóhivatalhoz czímzendők.

HIRDETÉSEKET

a lap kiadóhivatala vess fel.
Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Hirdetési mellékletek jutányos árban fogad-
tatnak el.

Az e lapokban foglalt czikkeikért minden utánnomási jog
fentartva.

KÉZIRATOKAT A SZERKESZTŐSÉG NEM AD VISSZA

TELEFON: József 40—66.

TARTALOM.

	Lap
Szemle. ix. — — — — —	599
Az orosházi kísérleti reform polgári iskola. — Cr. Kovács	
Józsefné K. — — — — —	600
Nemzetközi talajmivelőgépbemutató Galántán. — Balogh	
Bálint — — — — —	601
A műtrágyázás nemzetgazdasági fontossága. — Matiaszkovszky	
Tádó — — — — —	602
Könyvismertetés — — — — —	603
Kérdések és feleletek — — — — —	603
Kérdések: Szent István napi munkaszünet. H. P. — Luczernás javítása. K. S. — Vadszabirás. K. J. — Vörösboros hordók. G. Z. —	
Feleletek: Buzaeladás. Antalfai. — Csoda buzaelá- szok. Antalfai. — Préselt takarmány. Szücs János. — Mohás zsup- és nádtető. Szücs János. — — — — —	603
Aprók — — — — —	605
Hírek — — — — —	605

SZEMLE.

(A rossz időjárással járó bajok. — Oriási hivatalos
termésbecslési eredmények. — Árhullámzások a gabo-
náknban. — Állítólagos indiszkréciók a terméspublicá-
ciókban. — A gyümölcs- és szőlőtermés vigasztal-
lan helyzete.)

Az időjárás melegebbre fordult. Ugyan egy-
két Spritzer, de nem a gyomrot hűsítő és üdítő,
meg-meg jelenik zápor alakjában, mely nem hosz-
szabb tartamu. A Dunántulon ugyan hatalmas
záporok és jégesők garázdálkodtak a mult hét
elején, természetesen nem a gazdák előnyére.
Meleg, meleg és meleg kellene, mert a tengeri
és szőlő beérése e nélkül lehetetlen, a cukor-
répa pedig, bár sulyos, de polarizációja körül
bajok lesznek. Kinos a helyzet. De mennyire!

Revenons á nos moutons! Termésbecslés.
Oh, mily szép dolog ez, különösen ha jó! De
hátha nem jó? Akkor a fenének sem kell. At-
éltük, minden évben, a magasabb becsléseket.
Azok az idén is némileg enyhítettek, később
emeltettek. Az árvizek körüli területek az első
becslések alapján újból bevétettek és mivelhogy
valami állami kölcsönügyletek és egyéb költsé-
ges multságok vannak a háttérben, a bevetett
területek kiigazitásai révén Mont-Blanc magas-
ságu becslés látott f. hó 23 án napvilágot. A hol
pedig nincs, ott ne keress termést. Ezzel szem-
ben korántsem állítjuk, hogy helyel-közzel,
pásztásan ne volnának jelesebb termések, de a
»pásztá« kifejezés mindent megmagyaráz. A

publikált bevetett területek nagyságát alantabb
közöljük, de hogyan jutottak azon adatokhoz a
statisztikai hivatalban, annak a jó Isten és
talán a rémséges közigazdasági viszonyok be-
hatása alatt a reszortminiszterek tudnának
felvilágosítást adni.

Egy communiqué pasztilla a hivatalos termés-
becslésből ezt mondja:

»A bevetett területre vonatkozó új rendszerü
(Szép kis rendszer lehet! Szerk.) adatgyűjtés
feldolgozását a m. kir. központi statisztikai hi-
vatal bevégezvén, annak eredménye szerint Ma-
gyarország folyó évi összes szántóföldterülete
22,720.697 kat. hold, melyből bevetett terület
20,750.922 kat. hold, ugar pedig 1,969.775 kat.
hold. A bevetett területből buza: 5,611.589,
rozs és kétszeres: 1,914.096, árpa: 2,066.277,
zab: 2,082.096, szemes tengeri: 4,617.025, bur-
gonya: 1,120.250, cukorrépa: 313.467 kat.
hold. A bevetett terület többi részét különféle
hüvelyesek, zöldségfélék, kapás-, kereskedelmi-
és takarmánynövények foglalják el. Az ezekre
vonatkozó részletes adatok annak idején külön
fognak közzététetni, minthogy ezen jelentés ke-
retében az érdeklődők gyors tájékoztatása czél-
jából csupán a főbb termények bevetett területi
adatainak közlésére kell szoritkozunk.«

Az 1913-iki termésbecslések

	kat. hold	átlag q	összesen q-ban	1912
Buza:				
Aug. 23.	5,611.589	7.38	41,409.159	47,172.162
Aug. 4.	5,415.375	7.30	39,527.270	—
Jul. 21.	5,415.375	7.24	39,182.381	—
Jul. 18.	5,415.375	7.22	39,081.100	—
Jul. 7.	5,415.375	7.40	40,0.9.454	—
Jun. 23.	5,415.375	7.43	40,237.423	—
1912-ben	6, 52.195	7.67	47,172.162	—
Rozs:				
Aug. 23.	1,914.096	6.98	13,351.699	13,753.821
Aug. 4.	1,880.492	6.89	12,965.228	—
Jul. 21.	1,880.492	6.78	12,745.311	—
Jul. 18.	1,880.492	6.76	12,691.794	—
Jul. 7.	1,880.492	6.87	12,911.476	—
Jun. 24.	1,880.492	6.89	12,957.735	—
1912-ben	1,965.424	7.00	13,752.821	—
Árpa:				
Aug. 23.	2,066.277	8.03	16,595.379	15,271.204
Aug. 4.	2,112.752	7.88	16,665.974	—
Jul. 21.	—	7.63	16,116.077	—
Jul. 18.	—	6.66	16,182.470	—
Jul. 7.	—	7.79	16,461.736	—
1912-ben	1,830.470	8.34	15,271.204	—
Zab:				
Aug. 13.	2,082.096	6.86	14,292.447	11,142.977
Aug. 4.	2,124.694	6.76	14,355.471	—
Jul. 21.	2,124.694	6.68	14,185.703	—
Jul. 18.	2,124.694	6.54	13,902.304	—
Jul. 7.	2,124.694	6.67	14,177.739	—
1912-ben	1,738.983	6.41	11,142.977	—
Tengeri:				
Aug. 23.	4,617.025	10.10	46,647.895	44,882.694
1912-ben	4,235.285	10.60	44,882.604	—

Burgonya:

Aug. 23.	1,120,250	46.05	51,583.755	53,828.046
1912-ben	1,076,170	50.03	53,828.046	—

Répa:

Aug. 23.	313,467	155.08	48,610.900	47,958.218
1912-ben	299,338	160.22	49,958.218	—

Hogy az ilyféle, a valóságunk meg nem felelő
számbeli termésbecsléseket azután kihasználja
a tőzsde, az természetes és hogy ilyképen nem
alakulnak ki az országos és világpiaconak
megfelelő árjegyzések, azt a valóság eléggé bizo-
nyítja. Hogy hyenamódra szaporodnak a baisse-
isták, élükön a malmokkal az természetes, de
hát az ilyen tulzások a gazdákat nagyon is meg-
károsítják, amiről hallgat a fáma. Földmivelő ál-
lam volnánk ugyan, de a földmivelés az a mos-
toha gyermeke a hazának. Gróf Zselénski most
okolja meg a határidős üzlet miatt elkövetett
visszavonulását. Sic!

A napilapok azt szellőztették, hogy a tőzsdén
egyek már a becslés publikációs napján dél-
előlt 10 óraker tudják, hogy mi lesz a számszerű
becslésben és azt javukra kihasználják. Lehet,
hogy voltak ilyen esetek a multban, de hát a gya-
nusitást mi helytelenítjük, mert a földmivelésügyi
minisztérium statisztikai osztálya és annak jeles
vezetője: Marton Ödön oszt. tanácsos, a kit a leg-
korrektaabb emberek egyikének ismerünk, képte-
len az indiszkrécióra. Mindenesetre a szigor-
helyén van s annak is tudandó be, hogy hivata-
losan a minisztérium egy közleményt adatott ki,
melyet e helyen közreadunk:

»A földmivelésügyi miniszternek legutóbb
közvetett termésjelentése napján a tőzsdén egye-
sek által állítólag kötött üzletekből kifolyólag
egy napilapok arra a következtetésre jutottak,
hogy a terméseredményeket egyesek illetéktele-
nül megtudták, illetve, hogy hivatalos közegek
az eredményeket illetéktelenül és idő előtt egye-
sekkel közölték. Illetékes helyről erre vonatko-
zólag azt a közlést vettük, hogy a földmivelés-
ügyi miniszteriumban a terméseredmények ösz-
szeállítása, sokszorosítása és közreadása, köztu-
domás szerint, oly aprólékos gondossággal, el-
lenőrzéssel és titoktartással történik, mely a hi-
vatalos közegek indiszkréciójának lehetőségét
ezelvé kizárja. Az a körülmény tehát, hogy egye-
sek azzal a látszattal intézték mult szombaton
ügyleteiket a tőzsdén, mintha a hivatalos ter-
mésbecslésről már előzetesen tudomásuk lett
volna, a hivatalos közegek indiszkrécióján nem
alapulhat. Mégis a közönség megnyugtására a
miniszteriumban ebből az esetből kifolyólag az
az újabb intézkedés történt, hogy a köztudomás
szerint a kritikus időben teljesen elzárt osztály-
ból, melynek a telefonja is ki van ilyenkor kap-
csolva, ezentul az időszakos termésjelentés nem
fogalmazványban és nem 10 és 11 óra kö-

GABONA

megbízható, legelőnyösebb értékesítése a

MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETE

utján (BUDAPEST, V., ALKOTMÁNY-UTCZA 29.) történhetik.

Ne téveszszük össze hasonló vállalatokkal.

zött, mint eddig, hanem már sokszorosítva csak 1 óra után, közvetlenül közzététel előtt kerüljön ki.»

*

Nagyon elszomorító a helyzet a gyümölcsösök- és szőlőkben. A beérés szinte elképzelhetlen, mert a meleg hiányzik. A jégeső, a szélvihar csak úgy kaszabolja a gyümölcsöt, mely nem érhet be és bizony a sok nedvesség behatása alatt a fán rothad is. Ugyanezen jelenséget láttuk a múlt hét végén Stájerországban, bár ott az esőzést megelőzte a július feléig hat hétig tartó szárazság és e miatt keseredtek el a termelők. A szőlőnél is mindenfelé panaszkodnak az országban. Sok a lisztharmat, a molykár, a fűrtperonoszpóra, a fakórothadás stb. Szóval megáldott a gazda mindennel a mi rossz, anno 1913-ban.

—IX.

Az orosházi kísérleti reform polgári iskola.

Irta: Dr. Kovács Józsefné.

Magyarország mezőgazdasági kulturéletében új korszak előtt állunk. Elérkeztünk végre azon időponthoz, a midőn általános szükségét éreztük annak, miszerint az új magyar nemzedéket az ország fekvésének, érdekeinek s viszonyainak megfelelően kell nevelni, mert csak akkor leszünk már egyszer igazán elismert kulturállam, ha azon a téren dolgozunk, a hol elsőrendűt tudunk produkálni. S miután hazánk kétségtelenül földművelő- és állattenyésztőország, szükséges, hogy a mezőgazdasággal foglalkozó osztály megfelelő szaktudással végezze feladatait, miután eredmény csak így várható. Ezideig nálunk még kellő súlyt nem helyeztek a mezőgazdasági nevelésre, főként pedig nem a középosztály ilyen irányú nevelésére. Pedig erre kétségtelenül nagy szükség lehet, a mi abból is látszik, hogy az ország közepén, tősgyökeres magyar lakosságú vidéken, az agilis tantestület mezőgazdasági irányú kísérleti reform polgári iskola felállítását vette tervbe. Az elhatározást tett követte s így kezdte meg működését egy évvel ezelőtt az új irányú polgári fiúiskola, mely hivatott a nemzet fiait a reális életpályára nevelni s az országnak pedig intelligens, tanult s szakképzettséggel bíró embereket adni, kik kellő tudás és ismeret alap-

ján hivatottak hazánk mezőgazdasági kulturáját fejleszteni. Az orosházi polgári fiúiskola igazgatója a vallás- és közoktatásügyi minisztérium jóváhagyásával kidolgozta és életbeléptette a a megreformált polgári iskola tantervét, mely reformtól égetően szükséges és fontos ügyeknek a megoldását óhajtjuk.

A reform pedig elsősorban is abban áll, hogy ezen megreformált iskolát hét osztályúra osztották. A tanterv ezidőszerint tulajdonképpen csak az első és ötödik osztályokban változott, a többiben nagyjából a régi maradt. De ha a reformálás sikerre vezet, a többi osztályok tantervének reformálása is remélhető. A változtatásban az a lényeges, hogy a kötelező tantárgyak közé a mezőgazdaságot, kertészetet, könyvvezetést és a kézügyesítő munkát is felvették. Ezekenkivül megmaradtak azok a tárgyak is, a melyeknek ismerete az általános műveltség alapfeltételeit képezik. Ezek alapján tehát megállapíthatjuk ezen reform polgári iskoláról, hogy az odajáró tanulók elnyerhetik az általános mű-

veltséget, azonkívül gyakorlati ismeretek birtokába jutnak s ezáltal mintegy a munkára lesznek nevelve. S talán azért is nagyon figyelemre méltó ez a változtatás, mert a munkáranevelést is szolgálja. Már pedig a mai gazdasági viszonyaink között s az emellett fennálló erkölcsi feladatok mellett, igazán csak áldás lehet az a befolyás, mely a fejlődő fiatal emberrel megszokhatja s megkedvelteti a munkát s azt életcélul érteti meg vele Mert hiszen az életben csak az az ember boldogul, a ki szeret és tud is dolgozni.

A mint már előbb említettem, a hét osztályú reform polgári iskola ezidőszerint csak az I-ső és V-ik osztályában eszközölt új tantervet, de emellett nem hagyható figyelmen kívül az sem, hogy ekkor a többi osztályokban is történtek előnyös változtatások, melyek már a következő tanévnek minden osztályában a reform tanterv szerinti oktatást célozzák. A tantárgyak összeállításánál főként a mezőgazdasági irány állott szem előtt s ennek kapcsán az egyes tárgyaknál főként az erre vonatkozó részek ismeretetésére tértek ki behatóbban. Elsőnek említem a magyar irodalmat; itt az a lényeges újítás történt, hogy különös súlyt helyeztek arra, miszerint a tanulóifjuság a mezőgazdasági irodalom jeles magyar munkáival és szerzőivel megismerkedjék s szükség esetén további tanácsért tudjon hová fordulni. A földrajznál, mint lényeges rész, előtérbe lépett Magyarország mezőgazdasági földrajza, közgazdasági statisztikája és éghajlati viszonya. A mértannál a terület és köb-tartalom kiszámítása; könyvvezetésnél a mezőgazdasági számtartástán; vegytannál a szerves és szervetlen részen kívül a mezőgazdasági technológia; természetrajznál a rendszeres növény- és állattan tekintettek olyanoknak, mint a melyek alapos ismerete lényeges. Ezekenkivül a többi tantárgyak, mint az ásványtan, természet- tan, közgazdasági ismeretek, szabadkézi rajzolás, mind olyan beosztással vannak tanítva, hogy a célnak megfelelően a nélkülözhetetlen mezőgazdasági tudnivalókat is nyújtsák.

Az itt röviden ismertetett tantervből világosan látszik, hogy ezen polgári iskolát látogató tanulók rendkívül sok gyakorlati ismeretre tehetnek szert, melyeket az életbelépéskor érvényesíthetnek, sőt melyeknek a mindennapi élet-

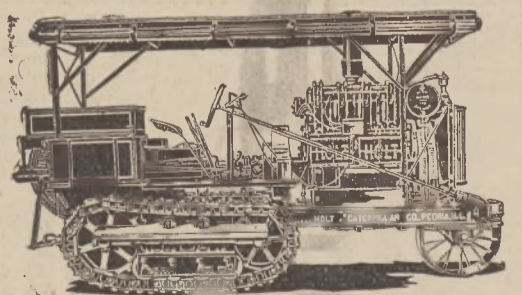
81-ik ábra. Greeping Grip motoros eke.

80-ik ábra. Caterpillar benzíntraktor.

A CATERPILLAR a legmegbízhatóbb, leggazdaságosabb üzemű egyetlen traktor, mely tartós esőzés után, mélyen felázott talajon vagy laza tatóhomokon, sőt lápföldeken, hol kerekes traktor még csak megmozdulni sem tud, sőt ökörvagy lófogát is csak sok bajjal vergődik át, fennakadás nélkül dolgozik.

A CATERPILLAR egyaránt beválik szántásnál, tárcsásboronák, aratógépek vagy más munkaeszközök vontatásánál és fuvarozásnál. * * * * *

HOLT CATERPILLAR COMPANY VEZÉRKÉPVISELETE, Budapest, V., Hold-utcza 15.

82-ik ábra. Kemna gőzmagójáró.

ben is sok hasznát vehetik. Természetesen a kézügyesítő, kertészeti és mezőgazdasági munkák tanulására és végzésére minden tanuló kötelezve van s ezáltal is lényeges befolyást nyer a munkáranevelés. A közügyesítő munkák körébe a karton-, agyag-, fa- és fémmunkák vannak felölve, melyek tanulásközben nem egy tehetség kerülhet napvilágra. A mezőgazdasági és kertészeti gyakorlatok szintén a munkáranevelést szolgálják. A mezőgazdasági gyakorlatokat a tanulók a mintagazdaságban, a kertészeti gyakorlatokat pedig a kertben végzik. A mezőgazdasági gyakorlati tárgyak, a föld megmunkálása, növénytermelés, állatok kezelése és a gépek ismeretének köréből vétetnek. A kertészeti gyakorlatoknál a főtárgyat a konyha- és díszkertészet, fa- és gyümölcsfaisztás és szőlőművelés alkotják. Az ezen munkákra előírt órák száma 44—50-re megy.

Az eddig elmondottakból tapasztalható, hogy ilyen irányú iskola csak jótékony befolyást gyakorolhat a nép gyermekeinek nevelésére. S miután éppen Magyarország lakosságának tekintélyes részét alkotó termelőosztály műveléséről, szakképzéséről s kulturigényeinek kielégítéséről van szó, örömmel kell üdvözölni az e célra törekvőket s egyuttal támogatva a további fejlődésben, arra igyekezni, hogy az ilyen irányú tanítás, illetve iskoláztatás eszméje minél jobban elterjedjen az illetékes körökben s arra indítsa a nép fiait, hogy térjenek vissza apáik foglalkozásához s ott törekedjenek jelesen dolgozni, nem pedig a hivatalnoki pályát tartásuk az egyedül üdvözítőnek. Orosháza derék tantestületét elismerés illeti a nagy úttörő munkáért s további működéséhez is szerencsét kívánunk.

Nem mulaszthatom el annak a megjegyzését, hogy a reform polgári fiúiskola életbeléptetésével kapcsolatosan lehetne talán leányaink mezőgazdasági képzéséről is beszélni. Kétségtelen, hogy már erre vonatkozó lépések is történtek az országban. Pl. Kecskeméten fennáll a gazdasági tanítónőképző, továbbá vannak háztartási tanfolyamok, melyek az ország különböző részein tartanak 4—6 hetes előadásokat. De ez még csak mindennek a kezdete. Meg kell arról győződnünk, hogy a nők mezőgazdasági irányú nevelésének is eljött az ideje. Mert sok olyan ága van annak is, a kertészetnek is, melyben a

nők alkalmazása megfelelőbb talán, mint a férfiaké, ilyen pl. több kertészeti ág, baromfitenyésztés, méhészet, tej-, vajkezelés stb. Ezek kivül figyelembe kell azt is venni, hogy egészséges és jól jövedelmező kereseti forrást adunk a leányaink kezébe, kik azt a megélhetésen kívül saját háztartásukban is érvényesíthetik. Példát vehetnénk a külföldi nagy államoktól, melyek közül különösen Anglia, Dánia és Németország egymás után szervezi a mezőgazdasági, kertészeti és háztartási iskoláit, melyeket nem csak éppen a munkásosztály leányai látogatnak, hanem a magasabb osztályokéi is s ez által a művelt társadalom minden rétegében terjesztik a gyakorlati ismeretek lényeges voltának az eszméjét.

Nemzetközi talajművelőgépbemutató Galántán.

Irta: Balogh Bálint.

III.

9. Caterpillar. 60 HP benzintraktor, 5 hektárt 5 óra 54 percz alatt szántott föl s elhasznált 91 1/2 kg. benzint, 72 kg. hűtővizet, 7 kg. motor-

83-ik ábra. Record benzintraktor.

olajat, 7.6 kg. nyersolajat, 0.9 kg. gépolajat és 0.2 kg. kenőcsöt.

A Caterpillar nem ismeretlen lapunk olvasóközönsége előtt, hisz a múlt évi karácsonyi számunkban terjedelmes ismertetés jelent meg róla. A bemutatón bebizonyult, hogy ez a gép sok előnnyel bír a többi benzintraktor fölött, a mit kiválóan elnév u. n. végtelen láncrendszeren alapuló kapaszkodó kerekének köszönhet, mely a gépnek gyors és biztos járását minden talajon lehetővé teszi. Hozzátehetjük, hogy minden időben is, mert a Caterpillar esőben, sárban szintén tud járni. Így ha kisebb-nagyobb záporosók több gépet megakasztja munkájában, a Caterpillar szánt vigan tovább.

Az sem megvetendő előny, hogy a Caterpillar hepehupás talajon is, sőt árkokon is át tud menni.

Tíz vasu ekét visz, esetleg megfelelő számu tárcsásboronát. Kezeléséhez két ember szükséges. Ára 40.000 korona.

10. Greeping-Grip 60 lóerős benzintraktora teljesen a Caterpillar utánzata s e miatt a Caterpillar cég budapesti képviselője szabadalom-bitorlás czimén megindította ellene az eljárást. A műszaki bizottság a gépre elrendelt bírói zárlatot feloldatta s így az a próbaszántást annak rendje és módja szerint elvégezte s e közben kiváló gépnek bizonyult. A fékezésnél — magánuton nyert értesülésünk szerint — a motor 73 HP-t volt képes kifejteni.

Nyolcz vasu Deere-ekét huz s szép munkát végez. Kezeléséhez két ember kell. Ára ekével együtt 36.000 korona.

11. Kemna 90 HP gőzmagójáró, 5 hektár területet 8 óra 17 percz alatt szántotta föl és 836 1/2 kg. kőszentet, 2.8 kg. motorolajat és 5.8 gépolajat fogyasztott.

Billenő rendszerű ekével hat eketestet visz. Kapaszkodói rendkívül czélszerűek s minden idővesztés nélkül gyorsan föl- és leszerelhetők. A gép gyorsan jár s jó munkát végez, kezeléséhez két ember szükséges. Ára 24.000 kor., az eke ára 4000 korona.

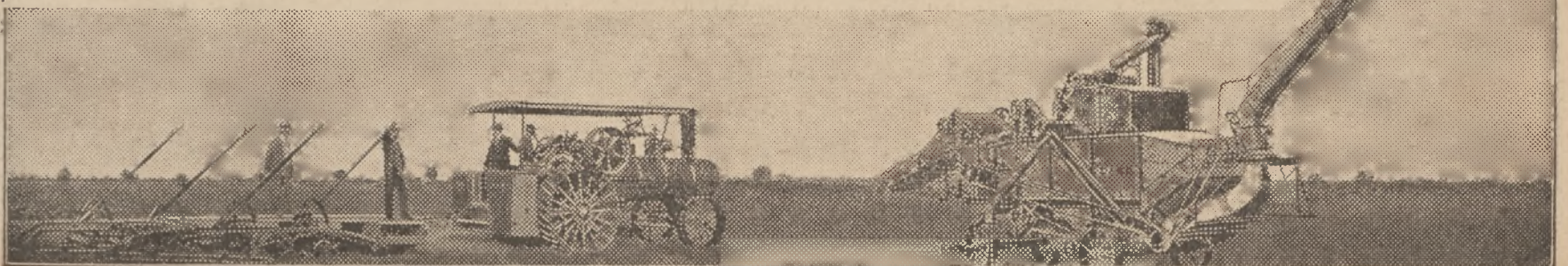
12. Record, a Fairbanks Morse & Co. gyártmánya, bejelentő cég: Fehér Miklós és Társa Budapest. 25 HP benzintraktor. 5 hektárt 11 óra 9 percz alatt szántotta föl s 168.8 kg. benzint, 557.3 kg. hűtővizet 2.3 kg. motorolajat és 1 kg. kenőcsöt használt föl. Hat eketestet visz. Két ember kell. Ára a traktornak 17.000 korona, az ekének 2400 korona.

13. Gibás, a Schlick Nicholson gépgyár gyártmánya. A versenyen ez volt az egyetlen két géprendszerű eke, melynél a hajtóerőt 2 db. egyenként 32 lóerős nyersolajmotor képezte. Feltűnő újítás ennél az ekénél, hogy a két motor a megfelelően elkészített kettős kötérendszer alapján egyszerre dolgozik, tehát így mindkét gép munkacereje állandóan kihasználta-

Hét vasu billenő rendszerű ekét visz és jó munkát végez. Kezeléséhez három ember szükséges. Ára 60.000 korona.

CASE automatikus cséplők 8—10 munkással végzik azt a munkát, melyhez régi rendszerű cséplőknek 25 ember kell. **Magyarországba évek óta bevezetve!!**

Vezérképviselő: HAHN ARTHUR és TÁRSAI BUDAPEST, VIII. kerület, Üllői-ut 52/G.

14. Case, 80 HP gőzmagánjáró. Bejelentő cég: Halm Artur és Társai Budapest. 5 hektári területet 6 óra 3 percz alatt szántott föl s 1014½ kg. kőszemet, 6882 kg. tápvizet, 6½ kg. motorolajat, 19 kg. kenőolajat és 2 kg. kenőcsöt használt el.

Nehéz talajon dolgozott s így a szántási eredmény kedvező. 10 eketestet visz s elég gyorsan halad. Szép munkát végez. Kezeléséhez 2—3 ember kell. Ára 24.000 korona.

A próbán résztvett egy 110 lóerős gőzmagánjáró is, ennek az adatait azonban még eddig nem dolgozta föl a műszaki bizottság.

15. Case benzintraktor 40 HP. 5 hektárt 10 óra 14 percz alatt szántott föl s 115 kg. benzint, 31 kg. hűtővizet, 9 kg. motorolajat s 0,2 kg. kenőcsöt használt el.

Hat vasu Deere-ekével. Kezeléséhez 2 ember szükséges. Ára 17.800 korona.

A jobb benzintraktorok közé tartozik.

16. Titán,*) a Magyar motor és gépgyár Szombathely gyártmánya. 90 lóerős benzintraktor, mely az 5 hektár területet 8 óra 17 percz alatt szántotta föl s 216,8 kg. benzint, 10,5 kg. hűtővizet 22 kg. motorolajat s 0,1 kg. kenőcsöt fogyasztott.

Az impozáns külsejű gép. 10 vasu Deere-ekét visz s igen szép munkát végez. Üzemeltetéséhez 2 ember szükséges s 28.000 K az ára.

A gép kormányzását nagyon megkönnyíti egy, a barázdában futó kis kormányzókerék, a mi a munkateljesítmény szépségére is előnyös befolyással van.

(Folytatjuk.)

A műtrágyázás nemzetgazdasági fontossága.

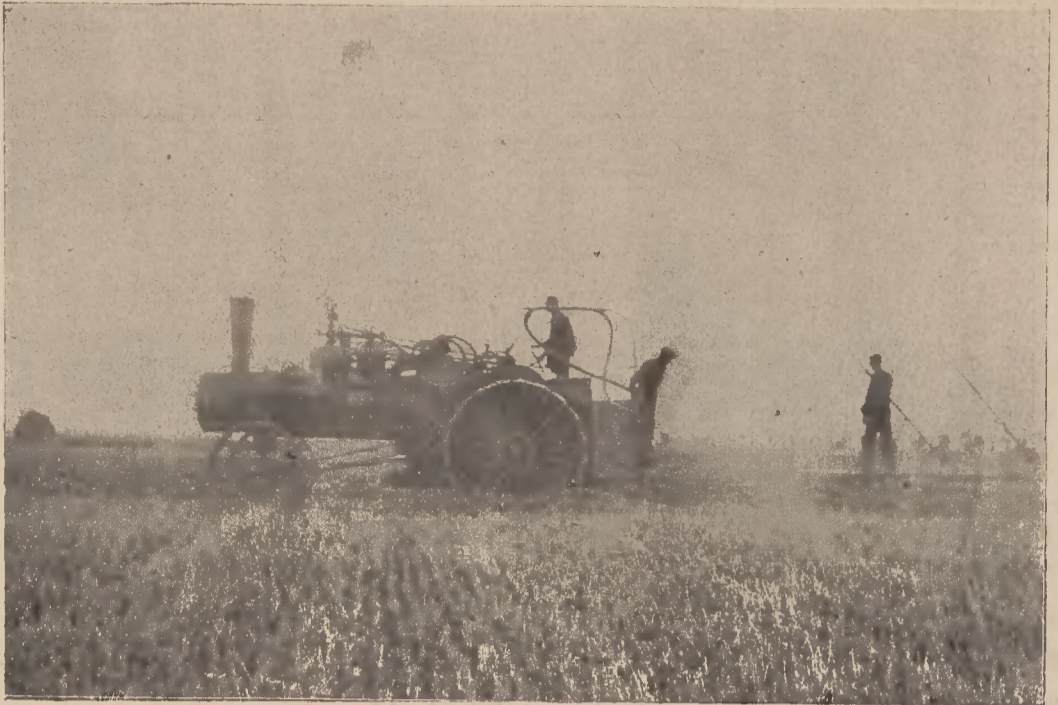
Írta: Matlaszkovszky Tddé.

III.

A műtrágyázási kísérletek jövedelmezőségének megállapítása.

E tekintetben könyvem kritizálója szintén számos megrovási kalandban részesít, kifogásolja nevezetesen 1. hogy az 1895-ben végzett kísérletek terméstöbbletét a mai árakon értékelem. Ezt tennem kellett azért, mert dolgozatom célja nem az 1895-ben elért, hanem a hasonló terméstöbblettel jelenleg elérhető jövedelem

[*) Ezen gépre újabb próba engedélyeztetett, tehát az adatok is meg fognak változni. A szerk.

85-ik ábra. Case gőzmagánjáró.

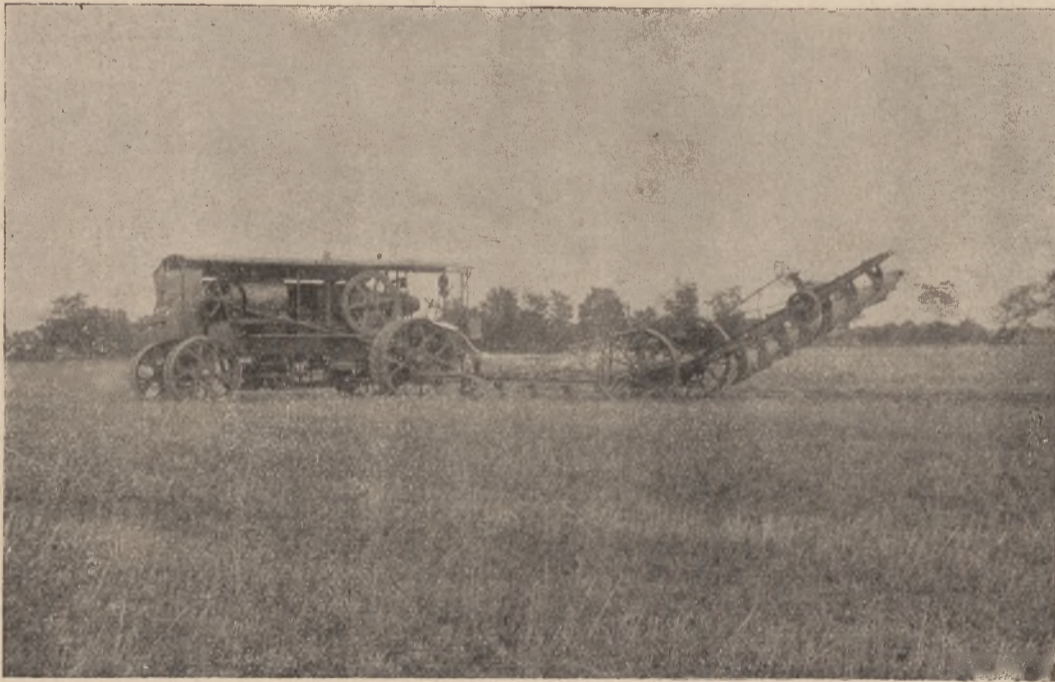
és tiszta haszon kimutatása volt. Az egységes elbíráhatóság és összehasonlíthatóság szempontjából, a könyvemben 15 évről felsorolt kísérletek kiszámításánál más időszereinti átlagárakat nem is használhattam. Hogy pedig nem számíthattam túl magas árakat, kitűnik abból, hogy a buza átlagára a budapesti árjegyzés hivatalos megállapítása szerint az 1908—1912. öt év átlagában 24,68 kor. volt, holott a kísérletek jövedelmének kiszámításánál a buza q-ját én csak 20 koronával értékeltem.

2. A másik, látszat szerint alaposabb kifogás szószerint idézve a következő: »Azt nem tartjuk helyesnek, hogy pl. (l. 14. oldal) szerző elmondja, 1895-ben 247 helyen végeztek kísérleteket. Ebből 193-at kiszakít, amelyek 25—600 kg. többletet eredményeztek s veszi egyszerűen ennek az átlagát. Ilyen átlagszámítást sem láttunk még, amilyent a szerző produkál. 247 kísérletnél 247-nek veszem az átlagát, ha van is benne negatív kísérlet. Ez a reális számítás.«

E kijelentésből arra kell következtetnem,

hogy a szerző másod vagy többedmagával dolgozott e kritika létrehozásán, amely érdeklődés rám nézve fölötte megtisztelő. Csakhogy ez az ellenvetés alapján véve nem helytálló. A jelen esetben ugyanis az ország legkülönbözőbb vidékein végzett kísérletek 4/5-öd része, vagyis túlnyomó többsége eredményes volt, tehát a buza műtrágyázásának jövedelmezősége kétségen fölül bebizonyult. Azt hiszem, hogy ezt a társszerzők, kik valamelyest szintén a műtrágyázási propaganda előharcosai, sem vonják kétségbe. Ha tehát a kísérletek egy ötöd része eredménytelen volt, annak oka vagy az lehetett, és a legtöbb esetben bizonyára az is volt, hogy a kísérletezés kizsárolt, nitrogénben szegény földön történt, ahol a szuperfoszfát termésfokozó hatása nem is érvényesülhetett, vagy pedig az abnormis időjárás, jégverés, árvíz vagy más elemi csapás károsította meg a termést, úgy hogy a szuperfoszfát termésfokozó hatása sem volt megállapítható. Az első esetben a sikertelenséget kizárólag a gazda hibája okozta és így e kísérletek negatív eredménye nem számítható föl a műtrágyázás jövedelmezőségének rovására. Az időjárás és elemi csapások okozta megkárosodást a rizikó címén szoktuk a jövedelmezőségi előirányzatokban felszámítani, a kimutatott tiszta jövedelem bizonyos százalékának leszámításával, amely a jelen esetben nem lehet több 5%-nál. Ezt a százalékos levonást azonban jövedelmi számításaimban figyelmen kívül hagytam, mert egyrészt az a felsorolt nagyszámú kísérletnél fölösleges térpazarlás lett volna, másrészt pedig, mert a rendszeres műtrágyázás, miként azt dolgozatom más helyén előadom, sokkal nagyobb jövedelmi többletet eredményez, mint amennyi a kísérletezések útján, rendszerint csak az első évi terméstöbblet felszámításával kimutatható. A %-os levonása rizikóra tehát teljesen fölösleges.

Mindezekből következik, hogy azon nagyszabású kísérletezéseknél, ahol a kísérletek túlnyomó többsége eredményes és úgy a műtrágyázás jövedelmezősége bebizonyultnak tekinthető, ott a jövedelmezőség az eredményes kísérletek terméstöbbletének átlagából állapítandó meg, az eredménytelen kísérletek

84-ik ábra. Gibás nyersolajmotoros két géprendszerű eke.

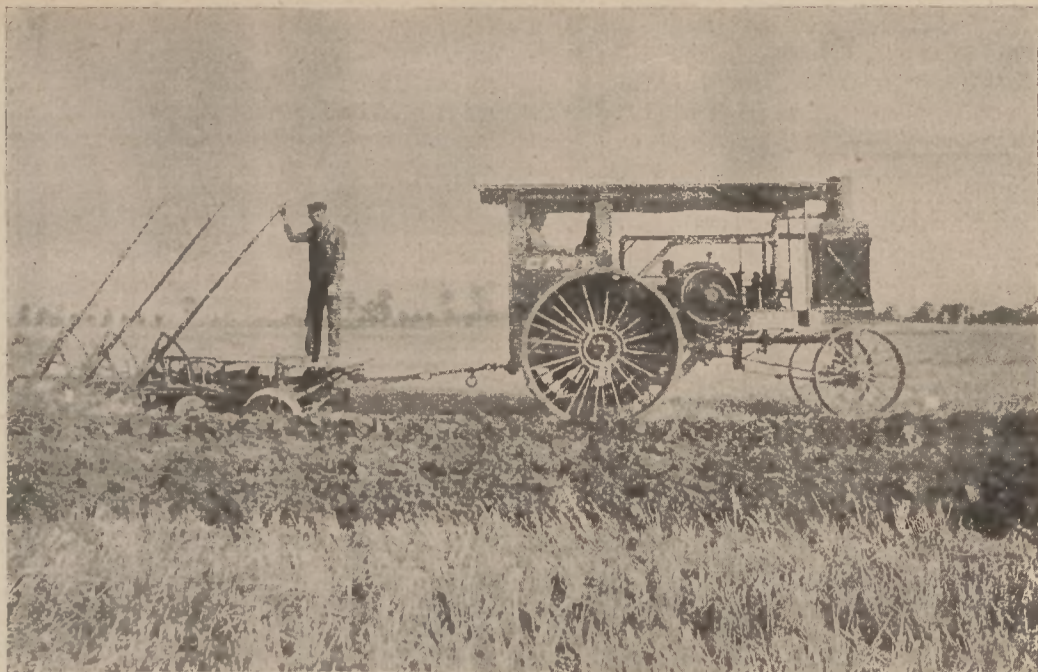
„Titán” motoros szántógépünk 8 ekével 10'' mélyen 4'' altagi lazítással szánt és boronál. (felv. gr. Niczky Ferencz osztrófasszonyfal birtokán.)

„TITÁN” 60 HP. motoros szántó- és egyetemes mezőgazdasági vontatógép. ::

Teljesen hazánk talajviszonyaihoz van építve. — Komoly érdeklődőknél kívánatra bemutató szántást is rendezünk, minden vételkötelezettség nélkül.

Árjegyzékkel, bőven ismertető leírással szívesen szolgálunk:

MAGYAR MOTOR- és GÉPGYÁR R.-T. SZOMBATHELY.
BUDAPEST, V., VÁCZI-KÖRUT 61.

86-ik ábra. Case benzintraktor.

pedig teljesen figyelmen kívül hagyandók. Ez a helyes és a gazdasági gyakorlat szempontjából hasznosítható átlag. Ha pedig a kísérletek többsége eredménytelen, azt nem számíthatunk átlagnak, hanem legföljebb csak egyes kísérletek eredményére hivatkozhatunk.

KÖNYVISMERTETÉS.

A budapesti m. kir. vetőmagvizsgáló állomás jelentése az 1903/4, 1904/5, 1905/6, 1906/7, 1907/8, 1908/9, 1909/10. években kifejtett működéséről. Az állomás tisztviselőkarának közreműködésével közli dr. Dégen Árpád egyetemi magántanár, az állomás igazgatója. Ha a vetőmagvizsgáló állomás felállításának első éveiben végzett néhány száz vizsgálatát összehasonlítjuk avval a munkamennyiséggel, melyről az előttünk fekvő jelentés beszámol, amidőn az 1903/4—1909/10. gazdasági években a végzett vizsgálatok száma évente 41814 és 57831 között váltakozik, megállapíthatjuk, hogy ez az intézet a hazai mezőgazdaság és vetőmagkereskedelem egyik jelentős tényezőjévé fejlődött. A kereskedelem részéről a magvizsgálat ellen kezdetben tanúsított ellen-szenv már régen megszűnt s midőn a kereskedelem felismerte azt a nagy előnyt, melyet a magvak valódi értékének biztos megismerése nyújt, oly mértékben kezdte igénybe venni ezt az intézményt, hogy p. o. a budapesti állomás, mely a monarchia legnagyobb magkereskedelmi központjában működik, forgalom tekintetében ma Európában az első; szerepének fontosságát pedig mi sem bizonyítja jobban, mint az, hogy újabban a nagyobb vidéki városok kereskedelmi kamarái is sürgetik a magvizsgáló állomások szaporítását. Gazdáink, bár közvetlenül a d jmentes vizsgálat dacára elég ritkán veszik igénybe ezt az intézményt, közvetve a kereskedelem ellenőrzése s az állami ólomzárások útján mégis igen nagy mértékben élvezik ennek az intézménynek a hasznát, úgy, hogy utóbb egyesületjeik útján szintén szorgalmazzák ennek az intézménynek terjesztését.

A mi a nagy szakértelemmel összeállított jelentést illeti, az érdekeltek haszonnal fogják azt forgatni, mert statisztikai adatokon kívül

a forgalomba kerülő gazdasági magvaknak tisztasága és csirá-óképességére nézve fognak benne fontos adatokat találni.

Az intézet személyzetének nagy szorgalmára vall, hogy kiterjedt analitikai munkássága mellett elég tekintélyes szakirodalmi tevékenységet is kifejtett s némely gyakorlati fontosságú kérdést kísérlet útján tudott megfejtetni.

Utmutató a budapesti m. kir. vetőmagvizsgáló állomás igénybevételénél. Az állomás személyzetének közreműködésével közli dr. Dégen Árpád egyet. magántanár, az állomás igazgatója. Külön nyomás az állomás 1903—1910. években kifejtett működéséről szóló jelentéséből. Ugy a gazdák, mint a vetőmagkereskedelemmel foglalkozók részéről már több ízben és régóta hangoztatott óhajnak tesz eleget az állomás igazgatósága ennek az Utmutatónak közrebocsátásával, mely a fentebb ismertetett Jelentés függeléké gyanánt, de ezen kívül különnyomásban is megjelent. Az Utmutató hivatva van segíteni elsőt sorban azon a sok kellemetlenségen, melyet a szakszerűtlen mintavétel, a rossz csomagolás stb. szokott okozni,

mely körülmények erősen befolyásolták a közölt vizsgálati eredmények megbízhatóságát és felhasználását. Az Utmutató két alakban van szerkesztve s felvilágosítást nyújt arról, hogy kell mintát venni (magvakból, abrak-karmányokból, szénából), hogyan kell azokat csomagolni, elküldeni, továbbá, hogy a különböző vizsgálatok céljára mekkora mintát kell venni; közli a csiráztatás időtartamát a különféle gazdasági magvaknál. Hasznos felvilágosítást nyújt a fűmagkeverékreceptek összeállítását, a minták vizsgálatának rendjét és további kezelését, a vetőmagvizsgáló állomást megillető díjak s azok befizetését s a vizsgálatok eredményének közlését illetően. Ismerteti, hogy miképpen történik a magvaknak arankára való megvizsgálása, mily módon tudhatjuk meg, hogy a közölt eredmény a jó vetőmag tulajdonságainak megfelel-e vagy sem, hogyan ítélendők meg a csiráztatás alkalmával talált keményhéjú magvak, majd pedig táblázatban összeállítja a legjobb minőségű vetőmagvak tulajdonságait. Igen fontos és tanulságos fejezet az, a mely utmutatással szolgál a szállított vetőmag kikötött vagy szavatolt tulajdonságaiban mutatkozó hiány pénzértékének kifejezésére. Végül behatóan ismerteti az állami ólomzárolás körüli eljárást, az ólomzárolás jelentőségét és helyes értelmezését, majd a jó cukorrépmaghoz fűzött követelményeket (normákat). Külön mellékletben van csatolva a fűzethez az arankairtás, tizparancsolatja. Minden gazdának és kereskedőnek érdekében áll a tanulságos fűzetet megismerkedni s azt figyelmesen átolvasni.

Kérdések és feleletek.

Kérdés. Szt. István napi munkaszünet. Szent István napján az 1879: XI. t.-cikk szerint mezőgazdasági munkák teljesítése nem képez büntetendő cselekményt — az idén azonban csendőrség tiltott be minden cselekvést. Kérem szives válaszát, hogy a gazdák község egyszer már tisztában legyen a napnak teljes munkaszünetéről. Vagy talán érdemes volna odahatni, hogy az István király napja vasárnapon volna megünneplendítendő, egy nyári napnak elvesztése ezekre menő kárt jelent. Szives feleletet kérek.
H. P.

87-ik ábra. Titán Szombathelyi magyar motor- és gépgyár gyártmánya.

SVÁJCZI TENYÉSZÁLLAT KIVITELI TÁRSASÁG

(SOCIÉTÉ D'EXPORTATION DE BÉTAIL SUISSE POUR LA REPRODUCTION)

VAS LAJOS & BLOCH CHARLES

BUDAPEST, IX., FERENCZ-KÖRUT 36.

COSSONAY (SVÁJCZ)

Sürgőnyczim: „REPRODUCTOR“ BUDAPEST.

Telefon: JÓZSEF 33—36.

Tisztelettel értesítjük t. Ügyfeleinket, hogy tenyészállatainknak az Alpeseokról való lehajtását augusztus hó 14-én kezdjük meg és ez időtől fogva **COSSONAY-I** (Vaud kanton, Wattland) telepünkön **nagyszámu, bőtejelésre gonddal válogatott, legelsőrendű simmenthali és berni készletünk** rendelkezésre áll.

Részletes utitervet és előzetes bejelentésre **Yverdon** vagy **Lausanne** állomásra gépkocsit készséggel küldünk. Angol importunkhoz előjegyzéseket még néhány napig elfogadunk.

Hollandi, keletfriz, wilstermarsch, wesermarsch stb. **láp-fajták** megbízható és előnyös beszerzési forrása. Számos elismerő levél! Előnyös árak!

Kérdés. Luczernás javítása.

Hároméves luczernásom részint a sok eső, részint pedig a gyom terjedése miatt helyenként megritkult, szeretném, ha bármily költséggel is, nagyobb terjedelmű luczernásomat tömötte tehetném. Tisztelettel kérem, méltóztassanak e b. lapok feleletek rovatában felvilágosítani, hogy mi a teendőm? Van, a ki azt állítja (mások meg nem tanácsolják), hogy biztos eredmény érhető el, ha most az ősön, az utolsó kaszálás után azonnal be vetem luczernával az üres helyeket s azt azonnal elboronáltatom, eljárással, kedvező időjárás mellett, a luczerna még az idén ki kél és tavaszra már megbokrosodik. *K. S.*

Kérdés. Vadzabirtás

Kérem t. gazdatársaimat, velem e b. lapok hasábjain közölni, hogy a vadzabtól hogyan menthetem meg legkönnyebben szántóföldeimet? *K. J.*

Kérdés. Vörösboros hordók.

Vörösboros hordóim egy részét fehérborra szeretném felhasználni, miért is kérem borászattal foglalkozó gazdatársaimat, hogy mi módon lehet a vörös festanyagot legjobban s legkönnyebben eltávolítani a dongák belsejéről. Előre köszönet. *G. Z.*

Felelet. Buzaeladás című kérdésre.

Ha csak lehetséges, legcélszerűbb a gabonát úgy adni el, hogy a kereskedő azt a magtárban veszi át. Vagyis a kötleveiben úgy állapítani meg, hogy »a gabonát a kereskedő személyesen látta, tehát az áru átvételénél kifogásokat nem tehet«. Azonban ilyen kikötésbe csak úgy megy bele a kereskedő, ha már a gazdával szemben meg van a bizalom. Azért a kiszolgálásnak is kifogástalanul igyekezzen minden gazda eleget tenni. Vagyis az árut tisztán megrostálva, olyan minőség és fajtisza állapotban szállítsa, a milyen a szemle alkalmával volt. Csak korrekt kiszolgálással fejlődhetik ki a kölcsönös bizalom kereskedő és gazda között. Bizony az már vas-kos hiba, ha egy vagon áru közé néhány másza, vagy csak néhány zsák szemetes gabona kerül, vagyis a mely nem azonos a többivel, akár tisztaság, akár minőség tekintetében. Tehát ha ilyen eset előfordul, a kereskedő jogosítva van »anstandot« csinálni. Ha ez kérdéstevével megtörtént, nincs más hátra, mint a kereskedővel békés uton kiegyezni, mert ha perre kerül a dolog, ön fogja a rövidebbet huzni. A szokványtisztaság 2—4%. Amely áru ennél szemetesebb, az nem piaczképes, nem exportparitású.

Antalfai

Felelet. Csodabuzakalászik című kérdésre.

A csodabuzáról azért nem irnak a szaklapok, mert mi, gazdák, nem hiszünk a csodákban. Hogy képzeltető el jőz az ésszel, hogy egy holdon 80 q buza teremessen? Ez még a kiscsoda előtt is képtelenségnek látszhatik. A kérdéses plébános, mint a hogy mi is értesültünk róla, egy bőtermő buzafajtával kísérletezik. Hiszen lehetséges pár szál buzával horribilis szemet természeteni gondos utánjárással, Hanem hogy ezt nagyban is keresztül vigye, ez teljesen lehetetlen. Azonban az illető törekvését lekicsinyelni nem szabad. Sőt elismerést érdemel fáradozása-, törekvéseért. Mert ha 80 q nem is lehet elérni az ő csoda-buzájával, de mindenesetre, ha nagyobb mennyiséget fog a csodabuzából természeteni, ez egy olyan fajta buzának látszik, a mely figyelmet érdemel és bizonyos viszonyok között többet fog teremni a mi buzánknál. Mert egy kitenyészett fajtáról van szó, a mely a kalászfeljesztésben nyilvánul meg. Am minősége bizonyára sokkal visszamarad a hazaiaktól. A csodabuza kertileg művelt és gondozott talajban lett csodává, de ilyen miveltést mi nem adhatunk 2000 holdon, de még egy holdon se.

Antalfai

Felelet. Préselt takarmány című kérdésre.

Minthogy a legszárabbnak látszó takarmány

is egy utólagos fermentáción megy keresztül, helytelen volna azt azonnal összepréselni, a hogy felgyűjtve lett. Azonban ha pár hétig baglyokban állt a széna, a hol megfermentálódott, már kevesebb a veszélye a préselésnek. Vagyis ilyen állapotban alkalmas lesz azt préselteni raktározni el Persze, ha színben tartható, az esetben tovább is késhetik az összepréselése. A frissen szárított és préselt takarmány megkeseredik, mert penészt kap és ily állapotban a jószág nem fogyasztja szívesen és sok izéket hagy és még is leromlik tőle. *Szücs János*

Felelet. Mohás zsupp- és nádtető című kérdésre.

Az ön szomszédjainak nincs igazuk. A mohával benőtt tető sokkal gyorsabban rothad, mint a mohátlan. Hiszen a moha az esőt felfogja, magába szívja s így a tető alatta folyton nedves, minél fogva gyorsabban is korhad a zsupp vagy nád. Megeshetik azonban, ha egy szalmatetőt a mohával teljesen behagyunk nőni, hogy a szalma nem látszik ki sehol, akkor tulajdonképpen a moha egyedül képezi a fedeleket és így is megfelelő egy darabig, mert a moha életetőzet lévén, nem korhad el oly gyorsan, mint a szalma. Am izlés dolga, hogy a moha képezze-e a tetőt, vagy a szalma. *Szücs János.*

APRÓK.

Tőzegterületek kiterjedése Ausztriában mintegy 365.000 hektárra tehető, melyből kerek számban esik Galiciára 301.000 ha., Csehországra 25.000 ha., az alpesi tartományokra és Morvaországra 33.791 ha., a hiányzó rész pedig Szilézia, Bukovina és a Karszt-vidékekre esik.

A krumpli hazája. A mi derék felvidéki tótjaink mindeddig úgy szerepeltek a köztudatban, mint legnagyobb fogyasztói a világ legelterjedtebb tápszerének, a burgonyának. Pedig hát a legtöbb burgonyát nem is a mi tótoeszkáink konzumálják, hanem az oly gazdag hirben álló — Németország. A krumplifogyasztás igazi hazája az éppen most dicsőségesen jubiláló Vilmos császár birodalma, melynek 65—70 millió rugó lakossága egy esztendő alatt kerek félmilliárd métermáza burgonyát eszik meg. Ebből a rengeteg krumpliból egy németre hetedfél métermáza esik évenként, vagyis az imperátor rex minden loyális alattvalója naponként csaknem két kilogramm krumplit fogyaszt, amennyivel nálunk egész tót család is beéri. A krumpli után mindjárt a rozsfogyasztás a legnagyobb Németországban, melyből egy birodalmi lakosra tizenhárom kgr. számítható minden évben.

Szilvafa-gyökérhajtások akkor képződnek hogyha a gyökereket megsértjük, azért figyelmeztetjük gazdatársainkat, hogy a gyümölcsösben a szilvafákhoz közel ne ássák fel mélyen a talajt, hogy meg ne sérüljenek a gyökerek, mert minden sebhely nyomán egy új hajtás támad. Különösen nem szabad a szilvafák közelében ekével szántani, mert ezzel sok gyökér sértődik meg s vágatják el és így nagyon sok új hajtás keletkezik, valamint akkor is, ha ártot huzunk (ásunk) e fák közelében. Pedig tudott dolog, hogy az ily gyökérhajtások a gyümölcsfát gyöngítik, tőle a táplálék egy részét elvonják s így a gyümölshozamot csökkentik.

A hulladékgyümölcsöt okvetlenül minden nap szedjük össze a fák alól, mert különben a jövőben a hernyók s egyéb kártékony rovarok seregét szaporítjuk hanyagságunkkal. Amit a hulladékgyümölcsből nem tudunk a konyhában elhasználni, azt a sertésekkel etessük fel, de lehetőleg főzve, mert ezzel az eljárással biztosan tönkre tesszük a férgeket s azok petéit,

de másrészt izletesebbé s könnyebben rághatóbbá és emészhetőbbé tesszük a disznók takarmányát is, de meg a savanyu nyers gyümölcsöt igen hamar megunják a sertések, míg a főttet, kivált konyhahulladékokkal, moslékkal keverve, vagy egy kis korpával vagy darával meghintve, hosszú időn át szívesen eszik.

Földi dióvaj. Az amerikai Egyesült Államokban több kisebb gyár foglalkozik egy élelmszer előállításával, mely földi dióvaj név alatt szerepel és ugylátszik Amerikában jól el is kel. Készül úgy, hogy a földi diót megpörkölik, megszűzzák és megsózzák. Kimutatták, hogy 1911-ben mintegy 1000 vasuti kocsi rakomány hámozott földi dió lett vajjára felhasználva. A vajkészítés részletes leírása a »Bureau of Plant Industrie« 98. számában és a »K. S. Department of agriculture« Washingtonban megjelent körlevelében található.

A rózsák rossz virágzása rendszeren onnét ered, hogy nagyon buján fejlődik a rózsató s fába hajt, mint mondani szokták. Ezen baj orvoslására ajánlatos a rózsza ágainak visszametszése, de nem tulságos mértékben s inkább az esetleges tulsűrű korona ritkítása, úgy hogy az egymáshoz nagyon is közel levő belső ágakat egészen eltávolítjuk s ezzel a többi levegőhöz és napfényhez juttatjuk, midőn is szebb és több virágot hoznak.

HIREK.

Időjárás Jász-Nagy-Kun-Szolnok megyében egészben véve nem akar változni. A két héttel ezelőtt esőre készülő idő tényleg bekövetkezett egy országos esőben, a mely e vidéken két napon át egyfolytában tartott esőzés, helyenkint 60—100 mili csapadékot adott. Természetesen külső munkát napokig nem lehetett még az eső elmúltával sem végezni. Alig volt néhány meleg szép eső nélküli nap, mult hét 20—21-re volt ismét bőséges eső. E héten is volt 25—26-ikán is helyenkint kevés zivataros eső. Mi pedig daczára, hogy a légsulymérő június 24-ike óta ilyen magosan mint tegnap és ma 760—761 nem állott, éjszakai hideg légáramlással csendes sűrű őszi eső esik. Az előző néhány nyári napi kellemes meleg után már tegnap 26 hüvösre, ma pedig egészen hidegre fordult az idő. Ez a folytonosan kellemetlen és kártékony esős idő, rendkívüli hátramaradást okozott óriási káron kívül, a mezőgazdaságban. Nem lehet semmit sem végezni rendszeresen, így marad igen sok teendő hátra, vagy egészen el is mara, a mi ismét a jövőre kárt okozó. Jó idő kellene már valahára legalább néhány hétig, hogy a még sok helyütt hint félig romlott termény behordható és valamennyire elcsépelhető lenne. Hiszen a zab például jóformán már is tönkre ment, megdohosodott, a tarlóján keresztben, szalmája pedig hasznavehetetlenné vált, szintén dohos, sőt rothadt törekjével együtt. Harmadik kaszálás luczerna is legnagyobb részben értéktelenné vált. *N.*

Országos sörárpa- és komlókiállítás Budapestén. Az »Országos Magyar Gazdasági Egyesület« földmivelésügyi miniszterium támogatásával szeptember 28-tól 30-ig Budapestén rendezendő országos sörárpa- és komlókiállításának bejelentési határidejét szeptember 5-ig meghosszabbította. A komló beküldési határideje szeptember 10.

Sörárpa bemutatása Sopronban. A Sopron megyei Sörárpatermelők Szövetsége augusztus végén árpabemutatást és bírálatot rendez Sopronban, a melyre már eddig is sok bejelentés érkezett. Felvilágosítást a Szövetség titkári hivatala ad.

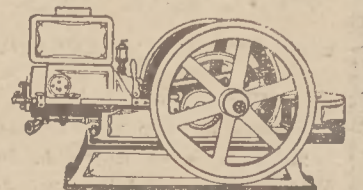
A délvidéki földmivelők ünnepi vándorgyűlése. A Délvidéki Földmivelők Gazdasági Egyesülete, mint minden évben, úgy az

Általánosan elismert tény, hogy kukoriczamorzsolók, répavágók, malmok, takarmánykamrák meghajtására legkitűnőbbben válik be az ered. amerikai

WATERLOO BENZINMOTOR

Egyedül kapható:

DÉNES B. Betéti Társaságnál, Budapest, V., Lipót-körut 15.

ÁRJEGYZÉK
INGYEN ÉS RÉRMENTVE.

idén is Szent-István napján ünnepi vándorgyűlést rendezett. Csák, temesmegyei község volt az egyesület diszközgyűlésének helye, hol nagy lelkesedéssel és fényes ünnepségek között fogadták a Délvidék minden részéből egybesereglett gazdákat. Blaskovics Ferencz egyesületi elnök, apátkanonok tartotta meg ünnepi beszédét. A nagy lelkesedéssel fogadott beszéd végeztével Juhász Vilmos ny. földmivészkolai igazgató az okszerü talajmivéléstről értekezett. Legközelebbi vándorgyűlést szeptember 8-án Ujbessenyőn tartja az egyesület s ugyanakkor ló- és szarvasmarha kiállítást rendez.

Az ideai rozsdakár. A június, július hónapi folytonos esőzés miatt az idén a rozsdá rendkívül módon elterjedt s igen számottevő kárt okozott nemcsak a búzában, de a rozsbán is. A tavasziak közül főleg az árpában, a mennyiben a szem összeaszott, megszorult s a gazda nem egy helyt csak ocsut aratott. A rozsdá elszaporodása következtében az áttelelő teleuto spórák jövőre is nagy bajt okozhatnak s csak kissé nedves időjárás esetén a jövő évben még nagyobb rozsdakártól lehet tartani. A védekezésről e növényi betegség ellen csupán annyit tudunk, hogy a foszforsavtartalmu trágya akadályozza, a nitrogéntartalmu trágya elősegíti föllépését.

A világ buzatermése. A helybeli Mendl Manó fia czég most közzétett évi beszámolójában a világ buzatermését mintegy 1045 millió métermázsára becsüli a tavalyi 1014 és az 1911. évi 953 millió métermázsával szemben.

Gazdasági háztartási tanfolyam. Bárczy István dr. polgármester szociális oktatásügyi programjának egyik, a növelés fejlesztésére nézve igen fontos pontját vitte a megvalósulás útjára a főváros tanácsa a szociálpolitikai és közmivéldési ügyosztály előterjesztése alapján. Wildner Ödön tanácsos előterjesztésére elhatározta, hogy a polgári iskola IV. osztályát, vagy az ezzel egyenlő értékű iskola vagy intézet hasonló fokú osztályát sikerrel elvégzett leányok részére kertészképző és egy gazdasági háztartási tanfolyamot nyit a VII. kerületben lévő zuglói polgári leányiskolában. A tanfolyam célja a gyakorlati foglalkozások szükségletét kielégíteni, úgy hogy a kertészképző és gazdasági háztartási iskola tanfolyamát elvégző leányok a belterjes gyümölcs-, zöldség-, virág- és dísznövénykertészetben, konzervkészítő vállalatban vagy majorsági üzemben munkavezetők, üzemi munkások vagy önálló vállalkozók is lehessenek, élelmiszerkereskedésekben, nagy háztartásokban, vendéglőkben, iskolák és internátusokban, szanatóriumokban, stb. vezető állásokat vállalnassanak. A tanfolyam hároméves s a tanítás ideje reggeltől este hat óráig tart. A közbeeső déli étkezést önköltségi árban kapják a tanulók. Tandíj egy iskolai évre 100 korona, beiratási díj 10 korona. Egyelőre a kétféle tanfolyamra csak 15—15 fizető növendék vehető föl. A tanfolyam igazgatásával a tanács Zigány Zoltán polgári iskolai igazgatót, a kertészeti csoport vezetésével pedig Barta Berta polgári iskolai tanítónőt bízta meg.

A Székely Társaságok Szövetsége 8-ik rendes közgyűlését folyó évi augusztus hó 25-én Előpatak fürdőn tartotta meg.

Őszi vetőmagkiosztás Szatmár megyében. A Szatmármegyei Gazdasági Egyesület titkári hivatala már beszerezte az árvíz és belvíz által előntött területekre vonatkozó adatokat s ezen az alapon megkezdte a vetőmagszükséglet összeírását.

A gazdák és az árvízkar. A Gazdaszövetség legutóbbi száma az immár másodszor ismétlődő nyári árvíz elleni védekezéssel foglalkozik és föl hívja a gazdatársadalmat, hogy az árvíz elleni védekezés dolgát napirendre tűzve, igyekezzék minden lehető megtenni e veszedelem meggátlása végett. Reméli a Gazdaszövetség, hogy társadalmi uton sikerülni fog a törvényhozást is megmozdítani, mely bizonyára módot fog találni arra, hogy a nyári árvízveszedelmek száma lehetően csökkentessék. Erre a célra föltétlenül fedezetet kell teremteni, mert

hiszen a nemzeti termelés védelméről van szó és az árvíz nemcsak a gazdának okoz milliókra menő kárt, hanem megérzi ezt az ipar és kereskedelem is.

Magyar erdészek Ausztriában. Báró Tallián Béla vezetésével ötven magyar erdőbirtokos és erdőtiszt tanulmányutat tesz Ausztria több érdekes erdőségében. Bécsben a császári királyi gazdasági egyesület palotájában Auersperg Károly herczeg, az osztrák erdészeti egyesület elnöke üdvözölte a legmelegebben a vendégeket, szintugy Wiltsch miniszteri tanácsos az osztrák földmivelésügyi kormány részéről. Báró Tallián Béla válaszában az osztrák és magyar erdőgazdák közt rég fennálló benső viszonyt és az érdekek azonosságát hangoztatta élénk helyeslés mellett.

Erdőőri és vadőri szakvizsgák. A földmivelésügyi miniszter által rendezett erdőőri és vadőri szakvizsgákat október hó 20-án és az erre következő napokon délelőtt 9 órakor tartják meg és pedig Budapesten, Pozsonyban, Besztercebányán, Miskolczon, Kassán, Máramarosszigeten, Kolozsvárott, Brassóban, Nagy-szebenben, Temesvárott, Pécsen és Szombat-helyen. A kik az erdőőri vagy vadőri vizsgát letenni óhajtják, az erre vonatkozó engedelem iránt a szükséges kellekek birását igazoló okmányokkal fölszerelt kérvényeket szeptember 30-ig nyújthatják be annál az erdőfelügyelőség-nél, a melynek székhelyén a vizsgát letenni óhajtják.

A fogyasztási szövetkezetek vezetői. Az 1912. év végén a Hangya kötelékéhez tartozó szövetkezetek elnökei közül lelkész volt 439, tanító 161, közigazgatási tisztviselő, főként jegyző 110, állami hivatalnok 39, kisbirtokos 267, nagybirtokos 70 gazdatiszt 30, iparos 32, magánzó 31, nyugdíjas tisztviselő és katonatiszt 14, orvos és gyógyszerész 8, hölgy 1 (Oldenburg herczegasszony Brogyánban). Szövetkezeti könyvelő volt: lelkész 123, tanító 649, közigazgatási tisztviselő 82, állami hivatalnok 37, kisbirtokos 213, nagybirtokos 15, iparos 36, magánzó 23, nyugdíjas tisztviselő 15, orvos és gyógyszerész 7. Az anyagi felelősséggel járó pénztárosi tisztségre a következők vállalkoztak: lelkész 87, tanító 126, közigazgatási tisztviselő 32, állami hivatalnok 30, kisbirtokos 815, nagybirtokos 37, orvos és gyógyszerész 7, iparos 33, nyugdíjas hivatalnok 14, magánzó 21.

A saazi komlópiaczról. Az O. M. G. E. saazi tudósítójának augusztus 21-iki jelentése szerint augusztus első felében folytatódott a kedvezőtlen időjárás s míg a hónap első napjain néhány meleg nap és éj igen jó hatással volt a növényzetre, addig később nagyon hűvösre fordult az idő, a mi a tobozképződést annyira hátráltatta, hogy a komlószedést 1—2 heti késedelemmel csak az utóbbi napokban kezdték meg. A termés tekintetében a becslés még most is ingadozó. Az ausztriai komlóvidékek közül határozott javulást mutat Auscha. A saazi kerület is javult némileg. A morvai, stíriai, galíciai, felsőausztriai és királyhágóntuli komlótelepek pedig csak gyenge középátlással bíznak. Így az osztrák és magyar monarchia termése alig fogja a tavalyi 438.000 métermázsára hozam felét elérni. Németország alig közepes Anglia, Oroszország és Amerika gyöngé és nagyon gyöngé termést helyez kilátásba. Ezek alapján várható világtermés becslése 1,200.000—1,400.000 métermázs között ingadozik a tavalyi 1,850.000—1,900.000 métermázsával szemben és a rendes 1,650.000—1,750.000 métermázsával szemben. A magyar komlóterület állása közepesnek mondható. Az utóbbi időben azonban különösen Alsó-bácskában a sok csapadék következtében penész mutatkozott. A saazi piacon régi árúból nagyon csekély a forgalom dráguló ár mellett. A múlt heti 205—210 koronás ár drágulata már közeli időre várható. Idei komlóból és idegen árúból még forgalom nem fejlődött és különös tünetmény, hogy az ideai korai komló nem talál ve-vőre, a mi azzal magyarázható, hogy az eddigi

hűvös időjárás folytán a sör fogyasztása mindenütt csökkent. Az irányzat továbbra is csendes és tartott.

A komlópenész. Az alsóbácskai komló-terekben nagy mértékben elharapózott a komlópenész. Ez a penészgomba, melyet a tulságos nedvesség okozott, a komló virágjára és tobozára rakódván, azt teljesen elértékteleníti. A sörgyárosok semmitől sem irtóznak annyira, mint a penésztől, mert a sört élvezhetetlenné teszi. Tekintettel mindezekre, most a komlószedés küszöbén, az Országos Magyar Komló Egyesület elnöksége figyelmezteti a természeteket, hogy a penészes tobozokat távolítsák el az egészségtől, mert csak így tudják árújukat értékesíteni. Ellenkező esetben komlójuk jó hírét évekre tönkreteszhetik.

A czukorárak emelkedése. A hamburgi czukorvásáron a prompt áruk árfolyama e napokban váratlan módon emelkedett, míg a többi árak változatlanul maradtak. Az augusztusi czukor hétfő óta 50 kg.-kint 25 pfenniggel tehát 9 márká 75 pfennigre emelkedett.

A zombori czukorgyár sorsa. A Bács megyei Czukorgyár Részvénytársaság, melynek Verbászon legközelebb elkészül az 5.000.000 korona alaptőkével létesített gyára, már régebben elhatározta, hogy Zomborban is gyárat alapít. Megalkototta e végből a Zombori Czukorgyár Részvénytársaságot s megállapodott a várossal, hogy a telepet még 1911-ben fölépíti, ha akkorára sikerül Zomborban és környékén 6000 hold répatermelést biztosítani. Maga a város kötelezte magát, hogy földjéből 500 holdat répatermelés céljára ad ki haszonbérbe. Két évvel ezelőtt, mikor az építési határidő közeledett, a részvénytársaság halasztást kért a gyárépítés megkezdésére, meg is kapta 1913 augusztusig. A jelenlegi helyzetet szintén nem tartja a társaság alkalmasnak a czukorgyár megépítésére s most beadott kérvényében 1916-ig kér Zombor városától halasztást a gyár építésére.

Állami paprikatelep Szegeden. A földmivelésügyi miniszterium már régóta figyelemmel kíséri a szegedi paprikatermelés és export hanyatlásának okait és a Spanyolországba küldött szakértők arra a tapasztalatra jutottak, hogy a baj oka az, hogy nem veszik figyelembe a paprikatermelők a raczionális gazdálkodás ujitásait. A kiküldöttek jelentése alapján már most a miniszterium elhatározta, hogy Szeged mellett néhány holdnyi területet vásárol és azon melegágyi kultúrával paprikatelepet létesít a paprikanövények nemesítésére. A miniszterium a nemesített növényekből bárkinek ingyen bocsát rendelkezésére anyagot, hogy így fellendítse a hanyatlásnak indult szegedi paprika-exportot.

Országos kertészeti kiállítás Budapest. Az Országos Magyar Kertészeti Egyesület József főherczeg védnökségével október hónap 11—19. napjain rendezendő országos kiállításán nagy számban fognak résztvenni a kertészeti és mezőgazdasági egyesületek, gazdakörök, szövetkezetek és községek is, melyek gyűjteményes csoportban fogják bemutatni vidékük gyümölcsstermesztési eredményeit. Előnyben részesülnek azon gyűjtemények, a melyeket a nagyban termesztett fajtákból állítanak össze. Bejelentéseket szeptember 1-ig fogad el a kiállítás titkári irodája (Budapest, IV., Sörház. utca 3), mely kívánatra megküldi a kiállítás részletes tervezetét is.

Kedvezményes vasuti jegy a kolozsvári földbirtokpolitikai nagygyűlésre. A kereskedelmi miniszter a szeptember 7-ikén tartandó kolozsvári országos földbirtokpolitikai nagygyűlés résztvevői számára ezer darab kedvezményes vasuti jegy váltására jogosító igazolványt engedelmzett. Miután az Erdélyi Gazdasági Egyesület háromezer darab igazolást kért és csak ezret kapott, tekintettel az általános nagy érdeklődésre kéri a gyűlés rendezősege a gazdaközönseget, hogy ilyen igazolást

Hizott sertéseket,
levágásra való hussertéseket a bécsi
vásáron legelőnyösebben értékesít

SCHLEIFFELDER ÉS TÁRSAI
WIEN, ST.-MARX.

A szállítás és eladás módo-
zatai felől díjmentesen meg-
bizható és gyors felvilágosítás-
sal szolgál. Magyar levelezés

csak az kérjen, a ki minden bizonynyal részt vesz a nagygyűlésen.

Mezőrendőri kihágási ügyben a földművelésügyi miniszter most hozott elvi határozata szerint a mezőőr a sértett jogi személy (város, község) képviselőjében csak külön meghatalmazással tehet magánindítványt.

Kereskedelem, tőzsde.

S Z E S Z.

A szeszüzletben e héten a forgalom nem volt élénk és a szeszárok gyérebb vételkedv folytán a legutóbbi zárlatjegyzés szerint zárulnak azonnali és augusztusi szállításra, későbbi zárlatra olcsóbb árban.

Elkelt *finomított szesz* adózva nagyban 205.50—206 kor., adózatlanul 66.50—67 K, míg ellenben vidékről és másodkézből olcsóbb árban voltak ajánlatok.

Denaturált szeszben élénk a kínálat és hordóval együtt 52.50—52.75 kor. kelt nagyban. Egyes barellok drágábban.

Mezőgazdasági szeszgyárak részéről kontingens nyersszesz új termelési időnyre élénken volt ajánlva és több zárlat jegyzésen alól létesült is.

Budapesten a kontingens nyersszesz ára 59.50—60.50 kor.

Budapesti zárlatárak nagyban:

Finomított szesz adózva	205—206	K
Finomított szesz adózatlan	66—67	»
Nyersszesz adózva	203—204	•
Denaturált szesz	52.50—53	•

Budapesti takarmánvásár. (IX. kerület, Mester-utca, 1913. augusztus 29-én. A székesfővárosi vásárgazgatóság jelentése a »Gazdasági Lapok« részére.)

Felhozott a szokott községekből 155 szekér réti széna, 92 szekér muhar, 12 szekér zsupszalma, 21 szekér alomszalma, — szekér takarmányszalma, 13 szekér egyéb takarmány (luczerna és zabosbükknöy stb.), 200 zsák szecska

A forgalom élénk.

Arak q-ként fillérben a következők:

Réti széna I. r. 820—900, réti széna II. r. 610—780, réti széna csomagolása 500—540, muhar 640—860, zsupszalma 400—480, alomszalma 340—400 takarmányszalma —, tengeriszár —, egyéb takarmány —, zabos-bükknöy 640—840

—, lóhere —, luczerna 700—840 (új), köles —, sarju — szalmaszecska 440—500. Összes kocsiszám 295. Összes súly 354.000 kilogramm.

Napijelentés a gabonatózsdéről.

— 1913. augusztus 29 —

Mérsékelt kínálat volt búzában, de a malmok is tartózkodtak és a forgalom cirka 20.000 méter-mázsát tett ki, öt fillérig magasabb áron.

Eladatott:

Buza. Tiszavidéki 100 mm. 79 kg. 23.30 K, 1000 mm. 78.3 kg. 23.40 K, 1000 mm. 78.3 kg. 23.30 K, 500 mm. 78.5 kg. 23.40 K, 600 mm. 78.5 kg. 23.10 K, 700 mm. 78 kg. 23.30 K, 150 mm. 78 kg. 23.— K, 100 mm. 76.5 kg. 22.10 K.

Fehérmegyei: 300 mm. 79 kg. 23.— K, 250 mm. 78 kg. 23.— K, 100 mm. 79 kg. 23.20 K, 200 mm. 79 kg. 23.20 K, 100 mm. 78.3 kg. 23.— K, 700 mm. 77.3 kg. 22.85 K, 400 mm. 77.5 kg. 22.80 K, 1500 mm. 77 kg. 22.70 K.

Pestvidéki 500 mm. 79.5 kg.-os 23.10 K, 100 mm. 80 kg.-os 23.30 K, 300 mm. 79 kg.-os 23.35 K, 100 mm. 78 kg.-os 22.60 K hibás, 100 mm. 78 kg.-os 22.80 K, 300 mm. 77.5 kg.-os 23 K, 300 mm. 76.5 kg.-os 22.25 K sárga, 100 mm. 76 kg.-os 21.60 K sárga, 200 mm. 76 kg.-os 20.80 K nyirkos.

T. bányási 2000 mm. 78 kg.-os 23.15 K. **Báskai** 500 mm. 80 kg.-os 23 K, 2500 mm. 78.5 kg.-os 23.30 K, 2400 mm. 78 kg.-os 23.20 K. **Felsőmagyarországi** 100 mm. 78 kg.-os 22.75 K.

Rozs. 100 mm. 16.80 K, 500 mm. 16.80 K, 200 mm. 16.80 K, 150 mm. 16.80 K.

Takarmányárpa. 200 mm. 15 K. **Zab.** 100 mm. 15.60 K dohos, 300 mm. 16.20 K, 100 mm. 17.20 K, 100 mm. 16.90 K, 100 mm. 16.80 K.

Készpénzfizetés mellett paritás.

Az árak 100 kg.-kint értendők.

(Déli zárlat.)

Buza 1913. májusra ..	10.55—10.56
Buza októberre	11.47—11.48
Rozs áprilisra	9.25—9.26
Rozs októberre	9.35—9.36
Zab áprilisra	9.73—9.74
Zab októberre	8.46—8.47
Tengeri 1913. májusra ..	8.02—8.03
Tengeri júliusra	8.12—8.13

Készáru-tőzsde 1913. augusztus 29-én

Fajta	100 kilogramm készpénz ára Budapesten		100 kilogramm készpénz ára Budapesten	
	Kor-tól	Kor-ig	Kor-tól	Kor-ig
Buza:				
Tiszavidéki ..	75	—	79	22.70
..	76	—	80	22.80
..	77	22.50	81	—
..	78	22.55	82	—
Fehérmegyei ..	75	—	79	22.65
..	76	—	80	22.75
..	77	22.20	81	—
..	78	22.25	82	—
Pestvidéki ..	75	—	79	22.60
..	76	—	80	22.80
..	77	22.40	81	—
..	78	22.50	82	—
Bányási ..	75	—	79	22.75
..	76	—	80	22.85
..	77	22.40	81	—
..	78	22.0	82	—
Báskai ..	75	—	79	22.80
..	76	—	80	22.95
..	77	22.45	81	—
..	78	22.60	82	—
Rozs elsőrendű új középminőségű (új) takarmányára				
elsőrendű			17.—	17.20
másodrendű			15.20	15.60
Árpa			14.90	15.10
Köles			18.—	18.60
Zab			16.90	17.40
Tengeri			16.75	17.10
román v. bolgár			16.95	17.10
Repczekáposzta			—	—

Kimutatás

A hazai nyilvános áruraktárak és szövetségi gabonaraktárak gabona és őrleményforgalmáról és készleteiről.

1913. augusztus 16-tól 1913. augusztus 23-ig.

A forgalom és készletek részletezése	Buza	Rozs	Árpa	Zab	Tengeri
	mennyisége métermázsákban				
I. Készlet és forgalom.					
Készlet 1913. aug. hó 16-án	42.414	58300	55.92	47747	437715
Betét- 1913. aug. 16-tól					
rozás 1913. aug. 23-ig	117093	29175	22172	22453	71877
Kitét- 1913. aug. 16-tól					
rozás 1913. aug. 23-ig	74314	2780	6.29	14158	74957
Készlet 1913. aug. hó 23-án	467193	84695	71935	56042	424635
II. Az 1913. aug. hó 23-án megállapított készletek részletezése.					
A) Nyilvános áruraktárak					
Barcs	8470	1355	99	2321	111723
Berettyóújfalva	357	71	99	—	—
Békéscsaba	125.8	184	1011	374	5120
Brassó	1076	—	22	190	6082
Budapest	206739	21563	105	12754	74429
Csáktornya	5330	584	955	1.4	2799
Czegléd	10308	8083	1280	37	2901
Debreczen	4116	11158	1081	447	398
Dérványa	7956	33	2367	137	372
Ermihályfalva	483	554	201	130	145
Finne	10925	63	7809	1.079	125465
Győr	374	937	3166	98	25150
Kaba	819	—	104	39	—
Karozag	17699	—	303	55	—
Kassa	102	57	10	601	1892
Kisújszállás	10812	16	470	384	—
Kisvárd	750	3600	—	—	500
Kolozsvár	553	203	81	305	50*4
Marosludas	78	164	447	—	1872
Maros-Vásárhely	—	—	—	—	—
Mátészalka	271	573	—	3	20
Mezőkaszony	—	—	—	—	—
Mezőtúr	18870	9	1637	94	—
Miskolc	3445	129	3837	211	213
Nagybeaskerek	2747	—	607	2248	4108
Nagykanizsa	11474	17297	1.863	693	4972
Nagykároly	168	1414	142	56	2.3
Nagyszalonta	15548	1	16	1205	—
Nagyszeben	299	247	85	604	2357
Nagy-Várad	1573	28	2452	148	1482
Nyiregyháza	2178	4810	52	107	1292
Nyitra	2195	233	9896	95	—
Pancsova	1738	—	—	—	3228
Pozsony	3750	1880	4874	1916	1089
Szarvas	11760	54	1631	167	502
Szalmár-Németi	1218	853	201	131	2115
Szeged	6677	1000	—	100	2115
Szombathely	647	100	9222	576	—
Temesvár	3321	4	2.4	517	18.8
Versez	5508	13	682	356	5081
Eszék	—	—	—	—	—
Sziszek	2.6	—	—	1624	12536
Zágráb	438	—	—	8250	102
Zimony	—	—	—	—	—
B) Szövetségi gabona raktárak.					
	1972	430	1646	82	96

Laptulajdonos és főszerkesztő: **ORDÓDY LÁSZLÓ.**
Felelős szerkesztő: **BUZZI F. GÉZA.**
Társaszerkesztő: **FEHÉR ZOLTÁN.**

Felhívjuk

a t. cz. gazdaközönség figyelmét a

budapesti

gyapju-aukcziókra,

melyek második sorozata folyó évi október hó 8-án veszi kezdetét.

Az aukcziókra felküldött és „Gyapjuárverések Magyar Általános Hitelbank, Budapest, Dunaparti teherpályaudvar“ czimzett gyapjuküldemények ingyen raktározásban részesülnek. — Bejelentéseket elfogad és mindennemű felvilágosítással szolgál:

Magyar Általános Hitelbank
Áruosztály — Gyapjuárverések
Budapest, V., Nádor-utca 12. sz.

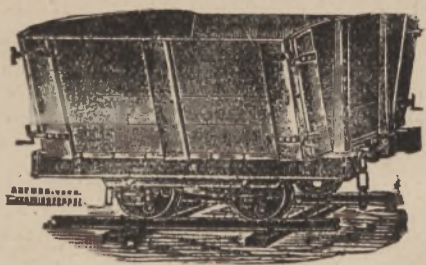
KEMNA FORRÓGŐZEKÉI
szabadalmazott

SCHMIDT mérnök doktor hirneves füsteső-tulhevitőjével

Minden más nedvesgőz-, compound- vagy compound-tulhevitett rendszert úgy teljesítő-képesség, mint tartósság tekintetében messze felülmulnak és lényegesen kevesebb szénét fogyasztanak.

Referenzlákkal, kimerítő felvilágosításokkal és költségvetésekkel szolgál:

KEMNA J. BUDAPEST, VI., Váci-körút 51. szám. Sürgőnczim: Kemna, Budapest. Telefon 91—21. Telefon 91—21.

RÉPASZÁLLÍTÓ VASUTAK.

A beálló répaidényhez ajánlunk:

VÉTELRE

vagy

BÉRBE

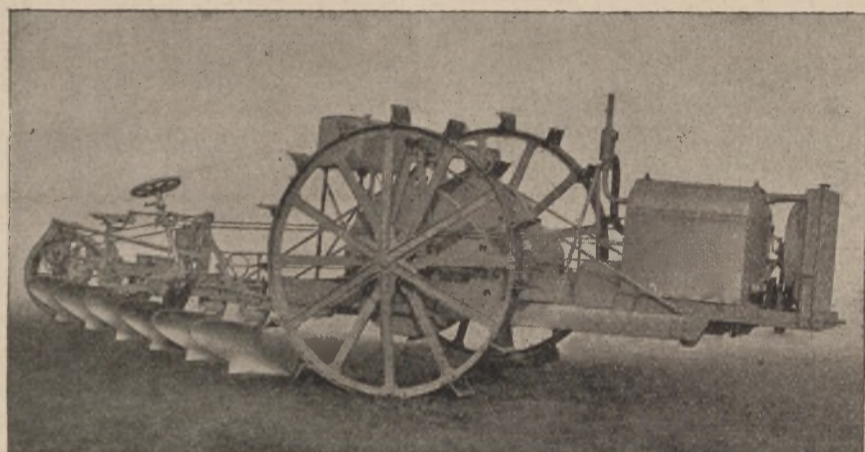
kedvező feltételek mellett teljes mezei vasutakat.

ORENSTEIN és KOPPEL BUDAPEST Andrassy-ut 53. szám.

FELVILÁGOSÍTÁSOK, KÖLTSÉGVETÉSEK díjmentesen.

STOCK MOTOREKE

erős, könnyű, egyszerű, olcsó.

Üzemben megtekinthető. Résztvett a galántai ekeversenyen. Minden ekeversenyen **első** díjat nyert. 700 ekénél több dolgozik **kifogástalanul** a legkülönbözőbb talajviszonyok mellett.

Vezérképviselet:

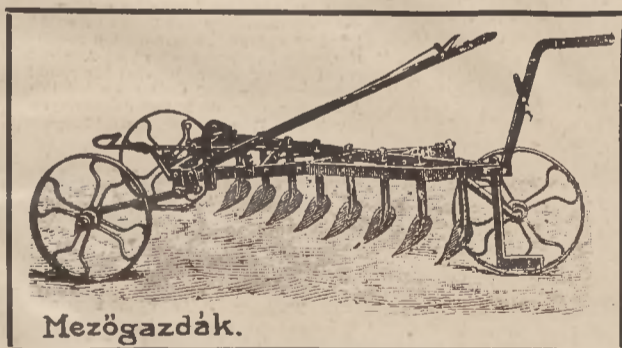
MUNKÁCSI ÉS BÁNKI

okl. gépészmérnökök mérnöki irodája

BUDAPEST, V. KER., KLOTILD-UTCZA 4. SZÁM.

KÉPVISELETÜNK: Duna-Tisza köze, Tiszántul és Erdélyben: **DÉNES B.** betet társaság, Budapest, V., Lipót-körut 15.

TARLÓHÁNTÁSRA

Mezőgazdák.

NYOLCZVASU KULTIVÁTOR.

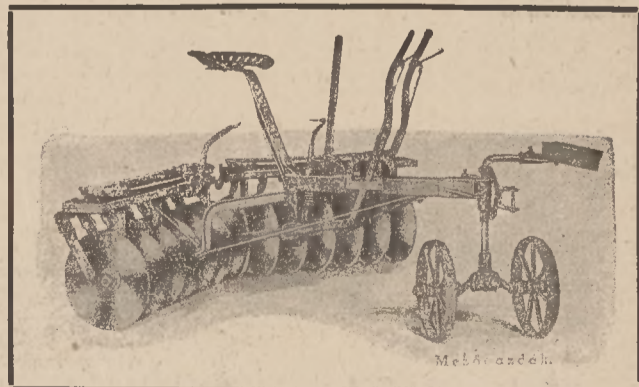
legalkalmasabb eszközök a

NYOLCZVASU KULTIVÁTOR

és a

világhírű **DEERE-féle**

RUGÓS TÁRCSÁSBORONA.

RUGÓS TÁRCSÁSBORONA.

KAPHATÓK A

MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETÉNÉL

BUDAPEST, V.,
Alkotmány-u. 29. sz.

130726/913. számhoz.

Földhaszonbérleti hirdetés.

A magyar tanulmányi alapnak Temes vármegye Liget község határában fekvő Liget-Mira nevezetű $982 \frac{12}{1600}$ hold területű birtoka **1913. évi október hó 1-től 1925. évi szeptember hó 30-ig, vagyis tizenkét évre** terjedő időtartamra leendő haszonbérbeadása iránt, az alulírt miniszterium IX-ik ü. osztályában (Hold-utcza 16. szám III. em. 44. ajtó) **1913. évi szeptember hó 9-ik napján déli 12 órakor** zárt ajánlatu nyilvános versenytárgyalás fog tartatni.

Az 1—1 koronás bélyeggel ellátott, lepecsételt ajánlatok az alantírt miniszterium segédhivatalának főigazgatójánál legkésőbb **1913. szeptember hó 9-én délelőtt 11 óráig** benyújtandó. A borítékon jelzendő: „Ajánlat a Liget-Mirai birtok bérletére.“ Az ajánlatban nem a holdankinti, hanem az egész birtokra beígért évi haszonbér számokkal és betűkkel kiirandó.

Az ajánlatok csak akkor tárgyalatnak, ha a kiszolgáltatót ajánlati minta perrendszerűleg, két tanu előttemezésével van aláírva.

Bánatpénzül 3000 korona készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban bármelyik állami (adóhivatali) pénztárnál teendő le és az arról szóló letéti nyugta az ajánlatokhoz csatolandó. Elkésve érkezett, kellőleg ki nem állított, vagy fel nem szerelt ajánlatok, valamint az utóajánlatok figyelembe vételre nem számíthatnak. Akik gyámság vagy gondnokság alatt állanak, ugyszintén olyanok, a kik a kir. közalapokkal szemben tartozásban vannak, vagy bármely czimen perben állanak, a versenyből kizáratnak.

A részletes versenytárgyalási feltételek, nemkülönben az ajánlati minták a vallás- és közokt. m. kir. miniszterium IX-ik ügyosztályában a segédhivatali főigazgatónál Budapesten, valamint a csáki közalap. Ispánságnál Csákon, Temesvármegyében, a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Budapesten, 1913. évi augusztus hóban.

A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszterium.

136617/913.

Földhaszonbérleti hirdetés.

Alulírott miniszterium által közhírré tétetik, hogy: a magyar vallásalap tulajdonához tartozó és Pest-Pilis-Solt-Kis-Kun vármegye Czegléd-Berczel község határában fekvő Cserői-pusztanevű $688 \frac{581}{1600}$ kataszteri holdnyi birtokából $664 \frac{581}{1600}$ holdnyi mezőgazdasági birtokoknak 1913. évi október hó 1-től 1925. évi szeptember hó 30-ig, vagyis 12 évre terjedő időtartamra leendő haszonbérbeadása iránt IX. ügyosztályában (Hold-utcza 16. szám III. em. 44. ajtó) **1913. évi szeptember hó 10-én déli 12 órakor zárt ajánlatu nyilvános versenytárgyalás** fog tartatni.

Az ivenként egy-egy koronás bélyeggel ellátott, lepecsételt ajánlatok az alant írt miniszterium segédhivatali főigazgatójánál legkésőbb 1913. évi szeptember hó 10-én délelőtt 11 óráig beadandók.

A borítéokra külön jelzendő „Ajánlat a czegléd-berczeli birtok bérletére“ és az ajánlatban nem a holdankinti, hanem az egész birtokra beígért évi haszonbér számokkal és betűkkel kiirandó.

Az ajánlatok csak akkor tárgyalatnak, ha a kiszolgáltatót ajánlati minta perrendszerűleg, két tanu előttemezésével van aláírva.

Bánatpénzül 2000 korona készpénzben, vagy óvadékképes értékpapirokban, bármelyik állami (adóhivatali) pénztárnál teendő le és az erről szóló letéti nyugta az ajánlatokhoz csatolandó.

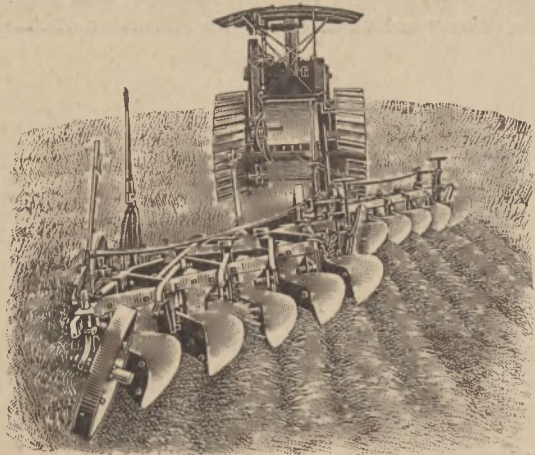
Elkésve érkezett, kellőleg ki nem állított vagy fel nem szerelt ajánlatok figyelembe vételre nem számíthatnak.

A kik gyámság vagy gondnokság alatt állanak, ugyszintén olyanok, a kik a közalapokkal szemben tartozásban vannak vagy bármely czimen perben állanak, a versenyből kizáratnak.

A részletes versenytárgyalási feltételek, nemkülönben az ajánlati minták a vallás- és közoktatásügyi miniszterium IX. ügyosztályában; a segédhivatali főigazgatójánál, Budapesten és a kir. közalapítványi Felügyelőségénél, Czegléden is, a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Budapesten, 1913. augusztus havában.

A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter.

Mac LAREN LEEDS, Angolország

Egyrendszerű gépe: legideálisabb magánjáró gözeke, mely a mező-hegyesi ekeversenyen **első díjat nyert!** Napi teljesítmény 18—35 hold, szénfogyasztás 50—70 kg., üzemeltetés 5—7.50 K holdanként.

Kétrendszerű gépe: a világ leggazdaságosabban dolgozó gözekeje, mely a legnehezebb viszonyok között is a leggyorsabb szántásra alkalmas.

GARRETT-féle lokomobilok a félstabil gépek, komplett cséplőgarniturák, gőzterherautomobilok, gőzutomozdonyok, uti hengerlők.

Vezérképviselő: **FLEISCHL SAMU** cég, Budapest, V., Nádor-u. 28. sz. I. em. Szívesen szolgálunk felvilágosítással és árajánlással. ♦♦ Elsőrendű referenciák. ♦♦ Díjtalan mérnöki kiküldetés komoly érdeklődők részére.

Őszi borsó

vetőmag, Torbágy vasuti állomásra szállítva, tiszta súly 100 kg.-ja 30 kor.-ért zsák nélkül.

Őszi árpa

vetőmag, hatsoros, bőtermő, (ez évben kat. holdanként 20.5 q termést adott), Torbágy vasuti állomásra szállítva tiszta súly 100 kg.-ja 20 K-ért zsák nélkül kapható a biai gazdaságból.

METTERNICH SÁNDOR herczegné urad. felügyelősége BIA (Pest m.)

85097/X-2. szám.

HIRDETMEŒNY.

A mezőhegyesi m. kir. ménesbirtok 1913/14-ik évi mintegy 13,500 q finom buzakorpából álló szükségletének biztosítása céljából **folgó évi szeptember hó 23-án délelőtt 11 órakor Mezőhegyesen**, — a kisbéri ménesbirtok mintegy 9000 q zab, 7200 q finom buzakorpa, 550 q napraforgó és 250 q földi dió pogácsa szükségletének biztosítása céljából **folgó évi szeptember hó 25-ik napján délelőtt 9 órakor Kisbérben**, — a bábolnai ménesbirtok mintegy 8800 q zab és 3000 q finom buzakorpa szükségletének biztosítása céljából **folgó évi szeptember hó 22-én délelőtt 11 órakor Bábolnán**, — a fogarasi ménesbirtok mintegy 2000 q fino u buzakorpa szükségletének biztosítása céljából **folgó évi szeptember hó 19-en délelőtt 11 órakor Fogarason**, — a gödöllői m. kir. koronauradalom mintegy 2400 q takarmányárpa, 2700 q szemes tengeri, 3200 q finom buzakorpa, 1000 q repcepogácsa, 100 q lenmagpogácsa, 1400 q szárított tengeri szeszmoslók, 1400 q malátaacsira és 2000 q folyékony szörpé szükségletének biztosítása céljából **folgó évi október hó 29-en délelőtt 11 órakor Gödöllőn** végül a palánkai csikótelep 1670 q finom buzakorpa és 500 q zab szükségletének biztosítása céljából **folgó évi szeptember hó 22-en délelőtt 10 órakor Palánkán Béla-majorban**, — az igazgatóság illetőleg intézőség hivatalos helyiségében zárt írásbeli versenytárgyalás fog megtartatni, a melyre az egy koronás bélyeggel és 5 százalék bánatpénzzel felszerelt zárt ajánlatok, — az említett zárt határidőkig közvetlenül nevezett birtokok igazgató-ságához illetőleg intézőségéhez nyújthatók be. — A versenytárgyalásokon gazdák is részt vehetnek legalább 100 q-ra teendő ajánlattal.

A részletes szállítási feltételek egy a vezetésem alatt álló minisztériumban (I. em. 54.) mint az említett birtokon megtekinthetők.

Budapest, 1913. augusztus 11.

M. Kir. földmívelésügyi miniszter.

LÖSCHNIGG ANTAL papír nagy-kereskedése **GRAZ** :: Griesgasse 4. alkalmas megvételre ajánl:

Csomagoló papírt almáshordók és ládák kirakására.
Finom vágott burkolópapírost, fehér vagy színeset, asztali gyümölcsnek.

Legfinomabb papirgyapotot, asztali gyümölcs rendezése és csomagolásához.
Selyem nyiradékat, fehérre- és színeset } csomagolási célokra.
Fagyapotot,
Szállítási czimkéket.

Befőzéshez pergamentet iverkben vagy tekercsekben.

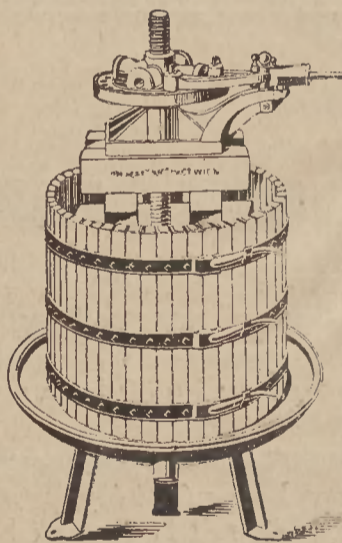
Valódi pergament papírost tekercsekben, szőlő, szárnyas, hal, vad, sajt és vaj csomagolására.

Perganypapírost vaj csomagolására.

Wieni fogóövet. Faszalagpapírost, rovarenyvet, gyümölcs- és szőlővédő zacskókat.

Mintákkal és árjegyzékkel szolgálunk.

Legmodernebb berendezésű különleges-gyártelépünk

40 év óta áll a sajtógyárak élén és legjobb hírnévnek örvend.

Kérjen különleg-árjegyzéket 176. számú, bor-és gyümölcs-sajtókról, teljes must-telepek, hidraulikus sajtók, gyümölcs- és szőlő-malmok, szőlő-morzsolók stb.

700-nál több érem és első díj.

Ph. Mayfarth és Társa

Wien II. Taborstrasse 71.

1500 munkás.

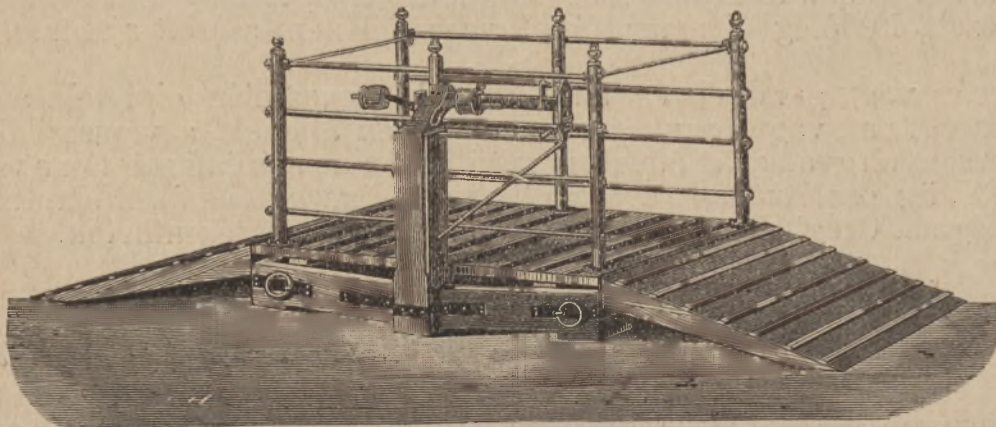
Képviselő kerestetik.

CS. ÉS KIR. SZAB. HIDMÉRLEG- ÉS GÉPGYÁROSOK

Raktár és Iroda :
VI., Váci-körút 59. sz.
Raktár és Iroda telefonszáma 18-36.
Postatakarékp. számla 1019.

Ajánljak legkitünőbb
:: gazdasági ::
mérlegeiket.

SCHEMBER C. ÉS FIAI

CS. ÉS KIR. UDV. SZÁLLITÓK BUDAPEST

WIEN, TRIEST, PRAG, SARAJEVO.

Gyár :
VI., Hungária-ut 83. sz.
Gyár telefonszáma : 5-10.

Önműködő mérleg-különlegességeiket.

Árajánlatokkal a legnagyobb készséggel szolgálunk.